

Електронне
наукове видання

ISSN 2617-572X
DOI: 10.25313/2617-572X-2021-6

«ПУБЛІЧНЕ
АДМІНІСТРУВАННЯ
ТА НАЦІОНАЛЬНА
БЕЗПЕКА»

№ 6 (22) / 2021

**Електронне наукове видання
«ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ
ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА»**

**Электронное научное издание
«ПУБЛИЧНОЕ АДМИНИСТРИРОВАНИЕ
И НАЦИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ»**

**Electronic scientific publication
«PUBLIC ADMINISTRATION
AND NATIONAL SECURITY»**

НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ

№ 6 (22)

Київ 2021

ББК 66.061.43
УДК 351
П88

Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека» зареєстровано в міжнародних каталогах наукових видань та наукометричних базах даних: Index Copernicus International (ICI); Polish Scholarly Bibliography; Google Scholar; ResearchBib; Electronic Journals Library; Bielefeld Academic Search Engine (BASE); CrossRef.

НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ

Видання включено до Переліку наукових фахових видань
МОН України (категорія Б) з державного управління (спеціальність 074),
на підставі Наказу Міністерства освіти та науки України
№ 358 від 15.03.2019.

У виданні опубліковані наукові статті з висвітленням теоретичних та практичних аспектів у сфері публічного управління та національної безпеки. Для наукових працівників, викладачів, студентів, фахівців у сфері національної безпеки, працівників державних установ, юридичних компаній, судів, правоохоронних органів й інших зацікавлених осіб.

Матеріали публікуються мовою оригіналу в авторській редакції.

Редакція не завжди поділяє думки і погляди автора. Відповідальність за достовірність фактів, імен, географічних назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

У відповідності із Законом України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей і матеріалів цієї збірки, посилання на авторів та видання є обов'язковими.

© Автори статей, 2021
© Електронне наукове видання
«Публічне адміністрування
та національна безпека», 2021

ISSN 2617-572X Elektronne naukove vidannâ "Publične administruvannâ ta nacional'na bezpeka"

ЗМІСТ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Гладунова Олена Павлівна ДІЄВІ КРОКИ НА ШЛЯХУ ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ: ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕОРІЇ ІГОР.....	7
---	---

РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Лозинська Тамара Миколаївна, Чіп Людмила Олександрівна, Гнаток Євгеній Михайлович ТРАНСФОРМАЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ	13
Паславська Оксана Ігорівна БІЗНЕС-КЛІМАТ ЯК ІНДИКАТОР ЕКОНОМІЧНОГО ТА ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ КРАЇНИ.....	21

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА БЕЗПЕКИ У СИСТЕМІ СУДОУСТРОЮ, ПРОКУРАТУРИ І АДВОКАТУРИ

Скриньковський Руслан Миколайович, Скоромний Ярослав Ігорович, Мазур Юрій Миколайович, Сердюк Валентин Васильович, Глуценко Світлана Володимирівна, Хмиз Мар'яна Василівна, Чистоклетов Леонтій Григорович, Тиркало Юрій Євгенійович, Кайдрович Христина Іванівна ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ УКРАЇНИ	25
---	----

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Ачкасов Ігор Анатолійович, Заприводе Аліна Анатоліївна ПОРТФЕЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИМ РИНКОМ НА РІВНІ ПУБЛІЧНОГО СЕКТОРУ...34	
Дорофєєв Олександр Вікторович, Щетініна Тетяна Олексіївна, Якубенко Олексій Павлович СТВОРЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.....	42

ФІЛОСОФІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Родінова Наталія Леонідівна, Шевченко Богдан Григорович МІГРАЦІЙНІ ЗАГРОЗИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	49
--	----

ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Грицак Любомир Богданович, Дурман Микола Олександрович, Дурман Олена Леонідівна СПІВПРАЦЯ МІЖНАРОДНИХ ТА ВІТЧИЗНЯНИХ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ УПРАВЛІНЦІВ ТА ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД	58
Детяр Андрій Олегович, Лисий Андрій Олександрович, Бублій Максим Петрович УПРАВЛІНСЬКИЙ ДИСКУРС В КОМУНІКАТИВНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА СУСПІЛЬСТВА	67

УДК 354.1

Дорофеєв Олександр Вікторович

*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавський державний аграрний університет*

Дорофеев Александр Викторович

*доктор экономических наук, доцент,
профессор кафедры публичного управления и администрирования
Полтавский государственный аграрный университет*

Dorofeyev Oleksandr

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Public Management and Administration
Poltava State Agrarian University*

Щетініна Тетяна Олексіївна

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавський державний аграрний університет*

Щетинина Татьяна Алексеевна

*кандидат исторических наук, доцент,
доцент кафедры публичного управления и администрирования
Полтавский государственный аграрный университет*

Shchetinina Tatyana

*Candidate of Historical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Public Management and Administration
Poltava State Agrarian University*

ORCID: 0000-0003-2886-0929

Якубенко Олексій Павлович

*аспірант
Полтавського державного аграрного університету*

Якубенко Алексей Павлович

*аспірант
Полтавского государственного аграрного университета*

Yakubenko Oleksii

*Postgraduate Student of the
Poltava State Agrarian University*

DOI: 10.25313/2617-572X-2021-6-7836

**СТВОРЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ
У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ**

**СОЗДАНИЕ ЦЕНТРАЛЬНЫХ ОРГАНОВ ИСПОЛНИТЕЛЬНОЙ ВЛАСТИ
В СФЕРЕ ЭЛЕКТРОННОГО УПРАВЛЕНИЯ**

**ESTABLISHMENT OF CENTRAL EXECUTIVE AUTHORITIES
IN THE FIELD OF E-GOVERNMENT**

Анотація. У статті висвітлено питання створення центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямована на впровадження електронного урядування та розвиток цифровізації. Проаналізовано процес створення відповідних відомств від початків запровадження інформаційних технологій в публічне управління до теперішнього часу, що фактично охоплює весь тридцятирічний період розбудови української державності. Зауважується, що створення відомств відбувалось в межах етапів запровадження інформаційних технологій в життя суспільства, які умовно можна поділити на інформатизацію, електронне урядування та цифровізацію. Зазначається, що тривалий час відомства постійно реорганізовувалися та перетворювалися, що свідчить про відсутність чіткого підходу до визначення ролі електронного урядування в системі державного управління. Звертається увага, що повноваження створюваних центральних органів виконавчої влади відображали зростаюче значення електронного урядування в публічному адмініструванні. Наголошується, що з переходом до політики цифровізації цілком логічним є створення окремого профільного міністерства – Міністерства цифрової трансформації України. Коротко розглянуто структуру міністерства. У статті також висвітлено правові засади та процес створення координаційно-дорадчого органу при уряді – міжгалузевої ради. Проаналізовано та проведено порівняння складу міжгалузевої ради, який був задекларований у нормативних документах 2009 та 2020 років. Зазначається, що координуюча роль міжгалузевої ради як інституціонального механізму неодноразово була критично оцінена в документах уряду та в аналітичних матеріалах фахівців. Наголошується на доцільності налагодження роботи міжгалузевої ради для реалізації поставлених перед нею завдань. Вказується, що відсутність її засідань у 2020–2021 роках не може не позначитись на роботі міністерства та на розвитку політики цифровізації в цілому.

Ключові слова: електронне урядування, інформатизація, цифровізація, міністерство, відомство, міжгалузева рада.

Аннотация. В статье освещены вопросы создания центральных органов исполнительной власти, деятельность которых направлена на внедрение электронного управления и развитие цифровизации. Проанализирован процесс создания соответствующих ведомств от начала внедрения информационных технологий в публичное управление до нынешнего времени, что фактически охватывает весь тридцатилетний период строительства украинской государственности. Отмечается, что создание ведомств происходило в рамках этапов внедрения информационных технологий в жизнь общества, которые условно можно поделить на информатизацию, электронное управление и цифровизацию. Отмечено, что длительное время ведомства постоянно реорганизовывались и преобразовывались, что свидетельствует об отсутствии четкого подхода к определению роли электронного управления в системе государственного управления. Обращено внимание на полномочия создаваемых центральных органов исполнительной власти, которые отображали возрастающее значение электронного управления в публичном администрировании. Отмечается, что с переходом к политике цифровизации вполне логичным является создание отдельного профильного министерства – Министерства цифровой трансформации Украины. Кратко рассмотрена структура министерства. В статье также освещены правовые основы и процесс создания координационно-совещательного органа при правительстве – межотраслевого совета. Проанализировано и проведено сравнение состава межотраслевого совета, который был задекларирован в нормативных документах 2009 и 2020 годов. Отмечается, что координирующая роль межотраслевого совета как институционального механизма неоднократно критически оценивалась в документах правительства и в аналитических материалах специалистов. Акцентируется внимание на целесообразности налаживания работы межотраслевого совета для реализации поставленных перед ним задач. Указано, что отсутствие его заседаний в 2020–2021 годах не может не отразиться на работе министерства и на развитии политики цифровизации в целом.

Ключевые слова: электронное управление, информатизация, цифровизация, министерство, ведомство, межотраслевой совет.

Summary. The article covers the creation of central executive bodies, whose activities are aimed at the implementation of e-government and the development of digitalization. The process of creation of relevant agencies from the beginning of the introduction of information technologies into public administration to the present time, which actually covers the entire thirty-year period of development of Ukrainian statehood, is analyzed. It is noted that the creation of agencies took place within the stages of introducing information technologies into the life of society, which can be divided into informatization, e-government and digitalization. It is noted that for a long time the departments were constantly reorganized and transformed, which indicates the lack of a clear approach to determining the role of e-government in systemic public administration. It is notable that the powers of the central executive bodies created reflected the growing importance of e-government in public administration. It is emphasized that with the transition to the policy of digitalization, it is quite logical to create a separate specialized ministry – the Ministry of Digital Transformation of Ukraine. The structure of the ministry is briefly considered. The article also covers the legal framework and the process of establishing a coordinating and advisory body under the government – the inter-industry council. The comparison of the composition of the intersectoral council, which was declared in the normative documents of 2009 and 2020, was analyzed and compared. It is noted that the coordinating role of the intersectoral council as an institutional mechanism has been repeatedly criticized in government documents and in the analytical materials of experts. Emphasis is placed on the expediency of establishing the work of the intersectoral council to implement the tasks set before it. It is pointed out that the absence of its meetings in 2020–2021 can not but affect the work of the Ministry and the development of digitalization policy in general.

Key words: e-government, informatization, digitalization, ministry, department, intersectoral council.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сьогодні українська держава впевнено реалізує амбітні проекти у сфері цифрової трансформації. Основні напрями, завдання та інструменти політики цифровізації цілком відповідають світовим трендам. Цифрові технології, які вже стали невід'ємною складовою життя сучасної людини, змінюють інформаційний простір, сприяють створенню нових продуктів, розвитку бізнесу на принципово нових засадах, суттєвому оновленню взаємодії громадян з органами публічного управління, безпосередньо впливають на організацію діяльності цих органів. Успішність реалізації поставлених стратегічних завдань у сфері цифровізації напряму пов'язана з наявністю відповідних центральних органів виконавчої влади та їх ефективною роботою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковий інтерес до різних аспектів цифровізації, у тому числі і електронного урядування, постійно зростає. Окремі питання цифрової трансформації публічного управління висвітлено в роботах В. Куйбіди, С. Квітки, О. Карпенка, В. Наместнік. Інституційно-правові аспекти електронного урядування досліджували С. Барегамян, В. Горбулін, В. Марченко, Ю. Мохова, Ю. Пундор, А. Семенченко. Враховуючи наявні наукові розвідки, доцільним є поглиблене дослідження інституцій державного управління у справах електронного урядування, їх структури, правового статусу тощо.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження процесу становлення та розвитку центральних органів виконавчої влади, до компетенції яких належали питання електронного урядування, а згодом — цифровізації.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи шлях, який пройшла держава у напрямі до масштабного запровадження сучасних інформаційних технологій в усі сфери життя суспільства, можна виділити три умовні етапи: інформатизація, електронне урядування та цифровізація. Також ці етапи виступають маркерами для інститутів державної влади, до компетенції яких у різні періоди належали питання впровадження інформаційних технологій. Зокрема, першою в Україні державною організацією з проблем інформатизації був утворений відповідно до Указу Президента України у 1993 році Кібернетичний центр Академії наук України. Наголосимо, що Кібернетичний центр був і залишається науково-дослідною установою, а на початку 90-х років минулого століття мав належний науковий потенціал та міг надати висококваліфіковану аналітичну підтримку у питаннях запровадження інформаційних технологій.

З середини 90-х років минулого століття і до початку 2000-х відбувається тривала карколомна зміна органів публічного управління, до компетенції яких повністю або частково належали питання запровадження інформаційних технологій.

Відсутність системності у цьому питанні свідчить про постійні спроби знайти певну управлінську нішу у структурі органів державної виконавчої влади для вибудовування державної політики у сфері інформатизації.

Лише у 1995 році утворено Національне агентство з питань інформатизації при Президентові України, основним завданням якого було формування та реалізація державної політики інформатизації, що мала охоплювати усі сфери суспільного життя, та координація діяльності центральних органів державної виконавчої влади, а також підприємств, установ і організацій у питаннях впровадження державних програм та проєктів, спрямованих на розвиток інформатизації [1]. Але вже у 1998 році відомство було реформовано у Державне агентство інформатизації України та підпорядковане Міністерству інформації України, а ще через рік, у червні 1999 року, його змінив Державний комітет зв'язку та інформатизації України [2].

Так, у вересні 2004 року створено урядовий орган, який діяв у складі та підпорядковувався Міністерству транспорту та зв'язку України, — Державний департамент з питань зв'язку та інформатизації. Із назви установи зрозуміло, що питання інформатизації були не єдиними напрямками його діяльності, що не могло сприяти їх ефективній реалізації.

Згодом, у 2008 році, дане відомство було ліквідоване, але його управління інформатизації стало базою для утворення Державного комітету інформатизації України. За своєю структурою Держкомінформатизація складалася з чотирьох секторів, сформованих за основними напрямками розвитку політики інформатизації: інформаційних ресурсів; електронного урядування, електронний документообіг тощо; інформаційних технологій; моніторингу та прогнозування розвитку інформаційного суспільства. Також у структурі діяв один відділ, до компетенції якого належало формування та організація виконання Національної програми інформатизації [2].

Менше року, з липня по грудень 2010 року, проіснувало наступне відомство — Державний комітет України з питань науки, інновацій та інформатизації. Відомство було знову переформатовано на Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України, і вже в цьому статусі воно проіснувало до 2014 року.

У червні 2014 року на базі згадуваного відомства було утворено центральний орган виконавчої влади — Державне агентство з питань електронного урядування України, яке було підпорядковане Кабінету Міністрів України [3]. Основними напрямками діяльності агентства було сприяння розвитку електронних послуг, формування прозорості роботи органів влади через інструменти відкритих

даних, налагодження системи взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів тощо.

Зазначимо, що у назві цього відомства вперше змінено «інформатизацію» на «електронне урядування». Останнє поняття вже було введено у правове поле публічного управління Концепцією електронного урядування ще у 2010 році. Можливо саме через систематичну зміну відомств та необхідність підкреслити їх правонаступництво у попередніх назвах зберігалось поняття «інформатизація».

Перехід на якісно новий рівень запровадження сучасних технологій ознаменувався прийняттям урядом Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки [4]. На думку науковців електронне урядування та цифрове управління не є тотожними, власне, поняття цифрове управління є ширшим [5, с. 87].

Враховуючи ті виклики, які постали в рамках реалізації політики цифровізації, виникла необхідність створення відомства з найвищим управлінським статусом. Тому з вересня 2019 року державне агентство було перетворено на Міністерство цифрової трансформації України (надалі — Мінцифри). В.Б. Марченко, розглядаючи створення Мінцифри у контексті правового забезпечення цифрової трансформації України, зазначає, що за відсутності офіційних визначень цього поняття, тим не менше, маємо можливість сформулювати комплексне уявлення про цифрову трансформацію, проаналізувавши компетенцію та повноваження Мінцифри [6, с. 280], визначені у положенні 2019 року про дане міністерство [7].

Дійсно, до компетенції Мінцифри як головного органу в системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, віднесено широке коло питань: від цифрових інновацій та технологій до електронного урядування, електронної демократії, цифрових прав громадян, електронної комерції тощо. В.Б. Марченко вказує, що відтепер Мінцифри перебрало повноваження, які раніше входили до компетенції Мінюсту, із забезпечення виконання функцій центрального засвідчувального органу [6, с. 280].

Станом на січень 2020 року структура Мінцифри складалась із 15 директоратів та 3 управлінь. Більшість директоратів поділена на експертні групи, але до складу окремих, наприклад, директорату координації проєктів цифрового розвитку, входять управління розділені на відділи [8]. Але вже через півроку структуру Мінцифри було удосконалено. Тепер це 15 директоратів, 2 департаменти та 3 управління. Директорати поділено на експертні групи (від двох груп (у 7 директоратах) до п'яти), а лише директорат координації проєктів структуровано на відділи [9].

Досліджуючи інституційно-правовий механізм електронного урядування Ю.Л. Мохова дійшла висновку, що фактично в системі центральних органів виконавчої влади лише Мінцифри має чітко визначену функцію щодо електронного урядування. Положення про засади діяльності деяких інших міністерств лише фіксують окремі пов'язані з електронним урядуванням функції [10, с. 95].

Паралельно із становленням центральних органів державної виконавчої влади з питань інформатизації (цифровізації) відбувається процес формування консультативно-дорадчих органів уряду для вивчення проблемних питань реалізації державної політики в сфері інформатизації (цифровізації) українського суспільства. До завдань вказаного органу також віднесено питання координації діяльності міністерств і відомств у питаннях реалізації державної політики в цій сфері.

Так, у 2009 році була утворена Міжгалузева рада з питань розвитку інформаційного суспільства, яка з листопада 2013 року осучаснила свою назву — Міжгалузева рада з питань розвитку електронного урядування (надалі — Міжгалузева рада) [11]. У постанові уряду зазначалося, що основним її завданням є «підготовка та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо реалізації державної політики з питань розвитку інформаційного суспільства та інтеграції України до глобального інформаційного простору». Організаційне забезпечення діяльності Міжгалузевої ради було покладено на Державний комітет інформатизації України, а після скасування останнього — на органи влади, що його заступили.

Аналізуючи стан справ у Стратегії розвитку інформаційного суспільства (2013 р.), урядом було надано оцінку і діяльності Міжгалузевої ради, яка була визнана неефективною. З метою усунення недоліків Стратегія передбачала:

- забезпечити належну координацію дій усіх заінтересованих суб'єктів під час запровадження інструментів електронної демократії;
- удосконалити інституціональний механізм формування, координації та здійснення контролю за виконанням завдань розбудови інформаційного суспільства [12].

Завдання щодо налагодження координації роботи органів виконавчої влади у питаннях запровадження та реалізації політики інформатизації (цифровізації) не втрачало своєї актуальності і протягом наступних років. Про це зазначали наприкінці 2017 року автори аналітичної записки «Проблемні питання розвитку електронного урядування в Україні» [13]. Вони прямо вказують на недосконалість не лише діяльності Міжгалузевої ради, але й самого її формату, ставлячи під сумнів доцільність існування ради. У той же час, у документі наголошувалося на необхідності в подальшому визначити орган виконавчої влади,

на який би було покладено відповідальність за координацію проведення політики інформатизації (цифровізації) в Україні. У своїх рекомендаціях аналітики зазначають, що Державному агентству з питань електронного урядування необхідно забезпечити висвітлення діяльності Міжгалузевої ради на веб-сайті агентства [13, с. 19].

В аналітичні записці відзначили, що протягом 2015 року роботу Міжгалузевої ради було значно активізовано, у тому числі, шляхом створення постійних та тимчасових робочих груп, наприклад, Тимчасової робочої групи з питань розвитку відкритих даних, залучення до діяльності ради представників органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, незалежних експертів [13, с. 5–6]. Однак такі прояви активності були, фактично, поодинокі, не носили системного характеру.

Оголосивши у Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки [4] курс на прискорений розвиток цифровізації, влада відмовилась від пролонгації існування окремих органів шляхом їх трансформації, удосконалення. Зокрема, Міжгалузева рада, створена у 2009 році, припинила своє існування. Її змінила у липні 2020 року Міжгалузева рада з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації [14]. Від попередньої інституції Міжгалузева рада запозичила статус тимчасового консультативно-дорадчого органу уряду. Також значно підвищився статус органу влади, до компетенції якого належатиме організаційне забезпечення діяльності ради: якщо раніше це були державні комітети, агенції, то тепер цим питанням опікується безпосередньо Міністерство цифрової трансформації України, більше того, саме Мінцифри ініціювало створення такої ради.

Відбулися суттєві зміни і у складі Міжгалузевої ради. Так, до Міжгалузевої ради формату 2009 року входили 24 особи, з яких 7 осіб, а це майже третина від загальної кількості, представляли громадські організації та асоціації учасників ринку інформаційних послуг (наприклад, громадська організація «Електронна Одещина» (нагадаємо, що на той час у відповідності до рішення уряду [15] в Одеській та Дніпропетровській областях реалізовувався пілотний проєкт упровадження технологій електронного урядування «Електронний регіон»), Асоціація підприємств інформаційних технологій України, Спілка кабельного телебачення України тощо).

У 2020 році до складу Міжгалузевої ради входить вже 44 особи, які репрезентували всі міністерства та відомства, і лише 4 особи, а це менше 10% загалу, — громадські організації та асоціації учасників ринку інформаційних послуг (Голова громадської ради при Мінцифри, Асоціація «Інформаційні технології України», Інтернет Асоціація України, Всеукраїнське громадське об'єднання «Національна асамблея інвалідів України») [14].

Таке суттєве зменшення представництва від недержавних структур можна пояснити, по-перше, необхідністю посилення координаційної роботи між органами державної виконавчої влади щодо запровадження політики цифровізації; по-друге, переміщенням акценту у співпраці з громадськістю з Міжгалузевої ради до створеної при Мінцифри громадської ради, діяльність якої є досить активною, про що свідчить інформація на офіційному сайті відомства.

Не маємо можливості проаналізувати діяльність Міжгалузевої ради за відсутності такої інформації. Висновки аналітиків 2017 року про необхідність висвітлення її роботи, на превеликий жаль, не втратили актуальності. На сайті громадської організації «Науково-дослідний центр правової інформатики» оприлюднено офіційну відповідь Мінцифри від квітня 2021 року, у якій прямо вказано, що протягом 2020–2021 років засідань Міжгалузевої ради не проводилося [16].

Потрібно відзначити, що Міжгалузева рада це не єдиний консультативно-дорадчий орган, покликаний сприяти вирішенню стратегічних завдань оновлення держави. Зокрема, у 2016 році була створена Координаційна рада з питань реформування державного управління. Діяльність ради охоплює цілий ряд завдань стратегічного характеру і, як справедливо підкреслює Ю. Л. Мохова, у тому числі і у сфері політики цифровізації [10, с. 95]. З листопада 2018 року до складу Координаційної ради було ведено голову Державного агентства з питань електронного урядування, а відразу після створення Мінцифри — першого заступника міністра. До основних завдань ради належить підготовка пропозицій, у тому числі, щодо спрощення процедур надання органами виконавчої влади управлінських послуг фізичним та юридичним особам. Практична реалізація цього завдання на пряму пов'язана з електронним урядуванням [17].

Висновки. Отже, становлення та розвиток органів державної виконавчої влади, які реалізують управління у сфері політики цифровізації, пройшло тривалий шлях від окремих відомств (агентств, комітетів) із незначним колом повноважень до профільного міністерства. Розширення меж компетенції відомства відбувалося пропорційно зі зростанням впливу сучасних інформаційних технологій як на сферу публічного управління, так і на все суспільство в цілому. Зазначимо, що сучасна назва міністерства вперше відображає не тільки той процес, яким керує відомство у реальному часі (інформатизація, електронне урядування), але й те, чого має досягнути у перспективі (цифрова трансформація — вже розпочалася, триває, є стратегічною ціллю держави; певною мірою є перманентним процесом через постійне удосконалення інформаційних технологій та необхідність їх імплементації у життя суспільства).

Відкритою залишається проблема налагодження діяльності координаційно-дорадчого органу при уряді. І хоча, як зазначалося вище, з моменту створення Мінцифри робота Міжгалузевої ради не проводилася, викликає великий сумнів, що реалізація завдань політики цифровізації не потребувала узгодження та скоординованості на міжвідомчому рівні. Тим більше йдеться про організацію роботи протягом останніх двох років, які проходили в дистанційних умовах через

запровадження карантинних обмежень. Якщо координація може бути частково перенесена до повноважень міністерства, що звісно не сприятиме ефективності його роботи, то дорадчі функції може виконати тільки міжгалузевий орган, яким є рада. Тож не дивлячись на здобутки політики цифровізації, які мають місце в сучасному житті українського суспільства, подальша реалізація цифрової трансформації держави можлива за умов налагодження роботи всіх відомств.

Література

1. Про утворення Національного агентства з питань інформатизації: Указ Президента України від 13.03.1995 р. № 206/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/206/95#Text> (дата звернення: 27.12.2021)
2. Державний комітет інформатизації України. Вікіпедія. URL: <http://surl.li/bbzem> (дата звернення: 27.12.2021)
3. Про затвердження Положення про Державне агентство з питань електронного урядування України: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 492 (діє в редакції 20.04.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/492-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.12.2021)
4. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 27.12.2021)
5. Макарова І., Пігарєв Ю., Сметаніна Л. Цифровізація публічного управління на регіональному та міському рівнях. Актуальні питання державного управління. 2021. № 2 (83). С. 86–91.
6. Марченко В. Б. Поняття та правове забезпечення цифрової трансформації України. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 6. С. 279–282.
7. Питання Міністерства цифрової трансформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856 (редакція від 13.11.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.12.2021)
8. Структура та штатний розпис Мінцифри. Доступ до Правди: веб-сайт. URL: https://dostup.pravda.com.ua/request/struktura_ta_shtatnii_rozpis_min (дата звернення: 27.12.2021)
9. Структура апарату Міністерства цифрової трансформації України. URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/ministry/%D0%BB%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%8C_2020.pdf (дата звернення: 27.12.2021)
10. Мохова Ю. Л. Інституційно-правовий механізм забезпечення електронного урядування в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 13–14. С. 93–97.
11. Про утворення Міжгалузевої ради з питань розвитку електронного урядування: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2009 р. № 4 (втрата чинності 18.07.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4-2009-%D0%BF/ed20200718#Text> (дата звернення: 27.12.2021)
12. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р. URL: <http://surl.li/bbzey> (дата звернення: 27.12.2021)
13. Проблемні питання розвитку електронного урядування в Україні. Аналітична записка. Національний Інститут стратегічних досліджень: офіційний сайт. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/2449> (дата звернення: 27.12.2021)
14. Про утворення Міжгалузевої ради з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.2020 р. № 595. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.12.2021)
15. Питання реалізації пілотного проекту впровадження технологій електронного урядування: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 р. № 360-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2010-%D1%80#Text> (дата звернення: 27.12.2021)
16. Антоненко С. Міжгалузева рада з питань цифровізації — черговий фейк Мінцифри. Legal Informatics — Правова інформатика: веб-сайт. URL: <https://legalinform.org/news/mzhgaluzeva-rada-z-pitan-tsifrovzatsyi-chergovij-fejk-mntsifri/> (дата звернення: 27.12.2021)
17. Про Координаційну раду з питань реформування державного управління: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.2016 р. № 335 (редакція від 06.10.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/335-2016-%D0%BF/ed20201006#Text> (дата звернення: 27.12.2021)

References

1. Pro utvorennja Nacionaljnogho aghentstva z pytanj informatyzaciji: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 13.03.1995 r. # 206/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/206/95#Text> (data zvernennja: 27.12.2021)
2. Derzhavnyj komitet informatyzaciji Ukrainy. Vikipedija. URL: <http://surl.li/bbzem> (data zvernennja: 27.12.2021)
3. Pro zatverdzhennja Polozhennja pro Derzhavne aghentstvo z pytanj elektronnogho urjaduvannja Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.10.2014 r. # 492 (dije v redakciji 20.04.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/492-2014-%D0%BF#Text> (data zvernennja: 27.12.2021)
4. Koncepcija rozvytku cyfrovoi ekonomiky ta suspiljstva Ukrainy na 2018–2020 roky: Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.01.2018 r. # 67-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#-Text> (data zvernennja: 27.12.2021)
5. Makarova I., Pigharjev Ju., Smetanina L. Cyfrovizacija publicnogho upravlinnja na rehionalnomu ta misj-komu rivnjakh. Aktualni pytanja derzhavnogho upravlinnja. 2021. # 2 (83). S. 86–91.
6. Marchenko V. B. Ponjattja ta pravove zabezpechennja cyfrovoi transformaciji Ukrainy. Jurydychnyj naukovyj elektronnyj zhurnal. 2019. # 6. S.279–282.
7. Pytannja Ministerstva cyfrovoi transformaciji: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.09.2019 r. # 856 (redakcija vid 13.11.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#Text> (data zvernennja: 27.12.2021)
8. Struktura ta shtatnyj rozpys Mincyfry. Dostup do Pravdy: veb-sajt. URL: https://dostup.pravda.com.ua/request/struktura_ta_shtatnij_rozpis_min (data zvernennja: 27.12.2021)
9. Struktura aparatu Ministerstva cyfrovoi transformaciji Ukrainy. URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/page/ministry/%D0%BB%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%8C_2020.pdf (data zvernennja: 27.12.2021)
10. Mokhova Ju. L. Instytucijno-pravovyj mekhanizm zabezpechennja elektronnogho urjaduvannja v Ukraini. Investyciji: praktyka ta dosvid. 2021. # 13–14. S.93–97.
11. Pro utvorennja Mizhghaluzevoi rady z pytanj rozvytku elektronnogho urjaduvannja: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.01.2009 r. # 4 (vtrata chynnosti 18.07.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4-2009-%D0%BF/ed20200718#Text> (data zvernennja: 27.12.2021)
12. Strateghija rozvytku informacijnogho suspiljstva v Ukraini: Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.05.2013 r. # 386-r. URL: <http://surl.li/bbzey> (data zvernennja: 27.12.2021)
13. Problemni pytanja rozvytku elektronnogho urjaduvannja v Ukraini. Analitychna zapyska. Nacionalnyj Instytut strategichnykh doslidzhenj: oficijnyj sayt. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/2449> (data zvernennja: 27.12.2021)
14. Pro utvorennja Mizhghaluzevoi rady z pytanj cyfrovoogo rozvytku, cyfrovykh transformacij i cyfrovizaciji: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08.07.2020 r. # 595. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2020-%D0%BF#Text> (data zvernennja: 27.12.2021)
15. Pytannja realizaciji pilotnogho proektu vprovadzhenja tekhnologhij elektronnogho urjaduvannja: Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.03.2010 r. # 360-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2010-%D1%80#Text> (data zvernennja: 27.12.2021)
16. Antonenko S. Mizhghaluzeva rada z pytanj cyfrovizaciji — cherghovyj fejk Mincyfry. Legal Informatics — Pravova informatyka: veb-sajt. URL: <https://legalinform.org/news/mzhgaluzeva-rada-z-pitan-tsifrovzatsyi-chergovij-fejk-mntsifri/> (data zvernennja: 27.12.2021)
17. Pro Koordynacijnu radu z pytanj reformuvannja derzhavnogho upravlinnja: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.05.2016 r. # 335 (redakcija vid 06.10.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/335-2016-%D0%BF/ed20201006#Text> (data zvernennja: 27.12.2021)

Стаття надійшла до редакції 28.12.2021